

RP 10/2020 rd

Regeringens proposition till riksdagen om komplettering av regeringens proposition (RP 54/2019 rd) med förslag till lag om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna samt till lagar om ändring av lagen om Konkurrens- och konsumentverket och vissa andra lagar

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås en komplettering av regeringens proposition med förslag till lag om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna samt till lagar om ändring av lagen om Konkurrens- och konsumentverket och vissa andra lagar (RP 54/2019 rd). Riksdagens grundlagsutskott har avgett ett utlåtande (GrUU 12/2019 rd) om propositionen. I utlåtandet förutsätter utskottet att de i propositionen avsedda ärenden som gäller påföljdsavgift ska behandlas i marknadsdomstolen i förvaltningsprocessuell ordning. En sådan ändring i propositionens tredje lagförslag är en förutsättning för att propositionen ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Grundlagsutskottet har likaså förutsatt att sökande av ändring i ovan avsedda påföljdsavgiftsärenden vid marknadsdomstolen ska styras till högsta förvaltningsdomstolen, med avvikelser från det som föreslagits i propositionen. Sökandet av ändring ska kunna ske utan något förfarande för besvärstillstånd. Också dessa ändringar är en förutsättning för att propositionen ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Syftet med kompletteringen är att i den ursprungliga propositionen göra de ändringar som riksdagens grundlagsutskott har förutsatt, till den del som ändringarna avser behandlingsordningen för ärenden som gäller påföljdsavgift. Samtidigt föreslås det vissa andra preciseringar av bestämmelserna i den ursprungliga propositionen. Avsikten är att de andra ändringar som grundlagsutskottet har förutsatt i den ursprungliga propositionen än de som gäller behandlingsordningen för påföljdsavgiftsärenden ska genomföras i samband med behandlingen av den ursprungliga propositionen.

Lagarna avses träda i kraft samtidigt som de lagar som föreslås i den proposition som kompletteras.

RP 10/2020 rd

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning.....	3
1.1 Bakgrund.....	3
1.2 Beredning.....	5
2 Förslagen och deras konsekvenser.....	5
2.1 De viktigaste förslagen.....	5
2.2 De huvudsakliga konsekvenserna	8
3 Ikraftträdande.....	9
4 Förhållande till andra propositioner.....	9
4.1 Propositionens förhållande till den proposition som föreslås bli kompletterad	9
4.2 Förhållande till budgetpropositionen	11
LAGFÖRSLAG	12
1. Lag om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna	12
2. Lag om ändring av lagen om rättegång i marknadsdomstolen.....	13
3. Lag om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter	15
BILAGOR.....	16
PARALLELLEXT	16
2. Lag om ändring av lagen om rättegång i marknadsdomstolen.....	16
3. Lag om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter	18
1. Lag om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna	19
2. Lag om ändring av lagen om rättegång i marknadsdomstolen.....	21
3. Lag om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter	25

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

I regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna samt till lagar om ändring av lagen om Konkurrens- och konsumentverket och vissa andra lagar (RP 54/2019 rd, nedan *den ursprungliga regeringspropositionen*) föreslås bestämmelser om bl.a. påföljdsavgifter som påförs på ansökan av konsumentombudsmannen för brott mot vissa konsumentskyddsbestämmelser. Närmare bestämmelser om påföljdsavgiften föreslås i 13–23 § i lagförslag 1 i den ursprungliga regeringspropositionen. Enligt 21 § i lagförslaget ska påföljdsavgiften påföras av marknadsdomstolen på framställning av konsumentombudsmannen. Därutöver ska påföljdsavgiften i vissa särskilda situationer påföras av Finansinspektionens direktion (lagförslag 1, 5 §).

Enligt lagförslag 3 i den ursprungliga regeringspropositionen (lagförslag 3, 1 kap. 6 §) är enligt lagen om rättegång i marknadsdomstolen (100/2013) ärenden som gäller påföljdsavgift marknadsrättsliga ärenden. Enligt 5 kap. 17 § i den lagen handläggs sådana ärenden i marknadsdomstolen i tillämpliga delar på det sätt som i rättegångsbalken bestäms om handläggning av tvistemål, där ändring i marknadsdomstolens avgörande normalt söks hos högsta domstolen med besvärstillstånd. Enligt den ursprungliga regeringspropositionen skulle bestämmelserna om besvärstillstånd dock inte ha gällt anförande av besvär i fråga om påförande av en sådan påföljdsavgift som det nu är fråga om, när ändring i marknadsdomstolens avgörande söks av den näringsidkare eller annan person som marknadsdomstolen har påfört påföljdsavgift (lagförslag 3, 7 kap. 4 a §).

Riksdagens grundlagsutskott har i sitt utlåtande om den ursprungliga regeringspropositionen (GrUU 12/2019 rd) ansett att ett förfarande som det föreslagna, där påföljdsavgift påförs på ansökan av en myndighet i domstol med iakttagande av civilprocessuella förfarandebestämmelser, är exceptionellt.

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande hänvisat till sitt tidigare utlåtande (GrUU 4/2005 rd). Enligt den regeringsproposition som det utlåtandet gällde skulle marknadsdomstolen i ärenden som gällde vissa administrativa påföljder iakttä bestämmelserna om handläggning av ansökningsärenden i 8 kap. i rättegångsbalken. Utskottet konstaterade då att en mer summarisk civilprocess som lämpar sig för behandling av tvister mellan jämlika parter inte är en lämplig typ av förfarande med tanke på rättssäkerheten när ändringssökandet gäller ett beslut om att påföra en administrativ påföljd som grundar sig på utövning av offentlig makt. Bestämmelser om den typ av förfarande som ska tillämpas vid behandlingen av sådana ärenden finns i lagstiftningen om förvaltningsprocessen.

I sitt utlåtande om den regeringsproposition som nu kompletteras har grundlagsutskottet konstaterat att samma utgångspunkter är relevanta även i det aktuella fallet. Påförande av administrativa straffpåföljder i marknadsdomstolen är i sig ett etablerat förfarande, och till exempel i konkurrensärenden iakttas förvaltningsprocesslagstiftningen.

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande slagit fast att trots att marknadsdomstolen i marknadsrättsliga ärenden tillämpar tvistemålsförfarandet även i nuläget, kan påförandet av administrativa straffpåföljder i ett civilprocessuellt förfarande anses vara en ytterst exceptionell lösning. Grundlagsutskottet har dessutom granskat förslaget att ändring i beslut om påförande av påföljdsavgift ska sökas hos en allmän domstol, och ansett att också detta med hänsyn till 98 och

RP 10/2020 rd

99 § i grundlagen är ett exceptionellt arrangemang för vilket det inte har anförts någon motiverad orsak som skulle följa av ärendets natur.

Enligt grundlagsutskottet kan kravet på behörig behandling i 21 § 1 mom. i grundlagen anses förutsätta att rättegångsförfarandet är lämpligt med tanke på särdragen hos det aktuella ärendet. Särdragen i det tillämpliga rättegångsförfarandet får med hänsyn till ärendets natur inte försämra en parts rätt till försvar och rättssäkerhet. Ur denna synvinkel kan det anses vara lämpligt att lagenligheten i beslut som grundar sig på utövning av offentlig makt bedöms i ett förvaltningsprocessuellt förfarande. Till denna del har utskottet hänvisat till sitt tidigare utlåtande (GrUU 32/2018 rd).

Utskottet har i sitt utlåtande konstaterat att påförandet av en administrativ straffpåföljd enligt vedertagen praxis anses vara ett förvaltningsärende. Vid behandlingen av ärendet ska i domstolen tillämpas lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). I motiveringen till den ursprungliga propositionen motiveras en reglering som avviker från denna princip med att den processuella regleringen kommer att vara likadan i fråga om påföljdsavgift och förbudsförfarande, eftersom det är fråga om tillämpning av samma materiellrättsliga bestämmelser (RP 54/2019 rd. s. 34).

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande ansett att det att rättegångsförfarandet är identiskt i ärenden som gäller förbudsföreläggande och påföljdsavgift utan tvivel kan anses vara en lämplig utgångspunkt. Med beaktande av vad som sagts om 21 § i grundlagen och även om systematiken i domstolslinjerna och processformerna väger det här argumentet dock enligt utskottet inte tillräckligt tungt för att de civilprocessuella bestämmelserna ska kunna tillämpas i fråga om ärenden som gäller påförande av en administrativ straffpåföljd. Med hänsyn till dessa utgångspunkter anser utskottet att den föreslagna regleringen är problematisk med tanke på den behöriga behandling som förutsätts i 21 § i grundlagen samt med tanke på rättssäkerheten och garantierna för en rättvis rättegång.

Grundlagsutskottet har ansett att ärenden som gäller påföljdsavgift ska behandlas i marknadsdomstolen i förvaltningsprocessuell ordning. En sådan ändring i lagförslag 3 i regeringens proposition är en förutsättning för att propositionen ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Grundlagsutskottet har likaså med hänvisning till 99 § 1 mom. i grundlagen konstaterat att marknadsdomstolens avgöranden i ärenden som gäller påföljdsavgift ska överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen. Utskottet har också ansett att ändringssökandet bör kunna ske utan besvärstillstånd, med beaktande av att den föreslagna administrativa straffpåföljden är sträng. Också sådana ändringar i lagförslag 3 är en förutsättning för att lagförslaget ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Syftet med denna regeringsproposition är att komplettera och ändra ovan avsedda bestämmelser i den ursprungliga regeringspropositionen som gäller behandling i marknadsdomstol av administrativa påföljdsavgifter som påförs efter ansökan av konsumentombudsmannen samt sökande av ändring i marknadsdomstolens beslut i ett sådant ärende. Till den ursprungliga regeringspropositionen görs dessutom vissa andra preciseringar. Avsikten är att de övriga ändringar som grundlagsutskottet har förutsatt i de ursprungliga lagförslagen än de som gäller behandlingsordningen för påföljdsavgiftsärenden ska genomföras i samband med behandlingen av den ursprungliga propositionen.

1.2 Beredning

Utkastet till kompletterande regeringsproposition har beretts av justitierådet, juris doktor Eija Siitari från högsta förvaltningsdomstolen på uppdrag av justitieministeriet daterat den 4 december 2019. Regeringens proposition har färdigställts vid justitieministeriet.

Justitieministeriet ordnade den 9 januari 2020 ett diskussionsmöte om utkastet till proposition där högsta domstolen, högsta förvaltningsdomstolen, marknadsdomstolen, Konkurrens- och konsumentverket, Finlands Näringsliv EK rf och Företagarna i Finland rf var företrädare. Dessutom beredde justitieministeriet möjlighet för den arbetsgrupp vid justitieministeriet som berett den ursprungliga regeringspropositionen och för uppföljningsgruppen för den arbetsgruppen samt för högsta domstolen, högsta förvaltningsdomstolen och Finansinspektionen att under tiden 24.1–30.1.2020 lämna skriftliga observationer om utkastet till proposition, som genomgått en fortsatt beredning utifrån det första diskussionsmötet.

2 Förslagen och deras konsekvenser

2.1 De viktigaste förslagen

Lagtekniskt genomförs de ändringar i behandlingsordningen för påföljdsavgiftsärenden som grundlagsutskottet förutsätter samt de andra ändringar som behövs i detta sammanhang genom att lagförslag 1, lagförslag 3 och lagförslag 5 i den ursprungliga regeringspropositionen ändras.

Att ärendena föreslås bli behandlade i högsta förvaltningsdomstolen i stället för i högsta domstolen innebär bland annat att vissa bestämmelser i lagförslag 3 (de föreslagna ändringarna i 7 kap. i lagen om rättegång i marknadsdomstolen) har blivit onödiga. Dessutom är det nödvändigt att slå fast att konsumentombudsmannens i lagförslag 1 avsedda framställningar (i den ursprungliga regeringspropositionen *ansökningar*) om påförande av påföljdsavgift i marknadsdomstol utgör konkurrens- och tillsynsärenden enligt 1 kap. 2 § i lagen om rättegång i marknadsdomstolen, medan de ärenden som avses i 12 § i lagförslag 1 är marknadsrättsliga ärenden på det sätt som avses i den ursprungliga regeringspropositionen.

I detta sammanhang är det skäl att påpeka att det av det genomförande som grundlagsutskottet förutsätter följer vissa särdrag som är ovanliga inom ramen för den nuvarande rättsordningen. En sådan omständighet är åtminstone att högsta förvaltningsdomstolens behörighet inte omfattar någon annan ärendegrupp där man i förvaltningsdomstolslinjen endast skulle behandla administrativa påföljder som sådana ärenden som gäller ändringssökande. Till de ärenden som behandlas i förvaltningsdomstolslinjen hör i regel också sökande av ändring i andra beslut som tillsynsmyndigheterna fattar för att förebygga, ändra eller förbjuda verksamhetsutövarens lagstridiga eller annars olämpliga tillvägagångssätt. Den sakliga behörigheten för domstolen i första instans och fullföljdsdomstolen är således i regel densamma.

I förvaltningsdomstolslinjen behandlas inga andra konsumentskyddsärenden som väckts av konsumentombudsmannen, utan det är marknadsdomstolen som i egenskap av specialdomstol har behörighet i sådana ärenden. Marknadsdomstolens beslut överklagas till denna del hos högsta domstolen med besvärstillstånd. I denna ärendegrupp har alltså behörigheten för en domstol i första instans och behörigheten för fullföljdsdomstolen inte samma innehåll. Av denna utgångspunkt följer också det problemet att ärenden som gäller påförande av påföljdsavgift respektive förbuds föreläggande i konsumentskyddsärenden inte kan behandlas tillsammans i marknadsdomstolen.

RP 10/2020 rd

Av ovan anförda skäl har man vid beredningen av den kompletterande regeringspropositionen övervägt om även i synnerhet konsumentombudsmannens förbudsärenden borde överföras till behandling i förvaltningsprocessuell ordning till följd av den ändring som grundlagsutskottet förutsätter i bestämmelserna om påföljdsavgift. Då skulle också konsumentombudsmannens förbudsärenden i sista hand avgöras av högsta förvaltningsdomstolen, när de för närvarande hör till högsta domstolen. Såsom det konstateras i den ursprungliga regeringspropositionen är avsikten den att även i fortsättningen använda en marknadsrättslig förbudsprocess i synnerhet i ärenden som har karaktären av prejudikat (s. 33 i den ursprungliga propositionen), och att sådana ärenden även i fortsättningen behandlas i högsta domstolen förordas av att det till högsta domstolens uppgifter hör att meddela prejudikat också i enskilda konsumenträttsliga tvistemål. En ändring av behandlingsordningen för förbudsärenden skulle i vilket fall som helst i praktiken förutsätta en totalreform av lagen om rättegång i marknadsdomstolen. Att närmare bedöma och genomföra en sådan omfattande ändring i detta sammanhang ansågs inte möjligt särskilt med beaktande av att de aktuella regeringspropositionerna har samband med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2394 om samarbete mellan de nationella myndigheter som har tillsynsansvar för konsumentskyddsorganisationer, som blev tillämpligt redan den 17 januari 2020. I propositionen har man således stannat för att föreslå endast sådana nödvändiga ändringar i bestämmelserna om påföljdsavgift i den ursprungliga propositionen som grundlagsutskottet förutsätter. Det finns dock skäl att följa upp hur regleringen fungerar och vid behov omvärdera situationen.

Vid högsta förvaltningsdomstolen är möjligheterna att överklaga inte asymmetriska. Om ett ärende är beroende av besvärstillstånd är det således beroende av besvärstillstånd för både den privata och den offentliga parten. Om det inte finns något förfarande för besvärstillstånd i ärendet, ordnas ändringssökandet antingen med stöd av den allmänna förvaltningsprocessuella lagstiftningen eller med stöd av speciallagstiftning. Också då är utgångspunkten den att alla de parter som har ett direkt rättsligt intresse i ärendet, vare sig det rör sig om ett enskilt eller ett allmänt intresse, har möjlighet att anföra besvär. Om systemet utvecklas så att det möjliggör fortsatt ändringssökande endast för att betjäna enskilda intressen, finns det risk för att högsta domstolens rättspraxis snedvrids, vilket inte motsvarar högsta förvaltningsdomstolens uppgift som högsta domstol i förvaltningsärenden.

Enligt 109 § 1 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden får besvär över ett beslut av en förvaltningsdomstol anföras av den som beslutet avser eller vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet samt av den som har besvärsrätt enligt särskilda bestämmelser i lag. Enligt 109 § 2 mom. i den lagen har den myndighet som har fattat det ursprungliga förvaltningsbeslutet rätt att anföra besvär över ett sådant beslut av förvaltningsdomstolen genom vilket domstolen har upphävt myndighetens beslut eller ändrat det. En myndighet får enligt 109 § 3 mom. även anföra besvär över ett beslut om överklagandet är behövligt med anledning av det allmänna intresse som myndigheten ska bevaka.

För att trygga symmetrin i det fortsatta ändringssökandet begränsas det fortsatta ändringssökandet i denna regeringsproposition inte enbart för att ta hänsyn till en privat parts intressen. Således kommer också konsumentombudsmannen att ha rätt till fortsatt ändringssökande i situationer där konsumentombudsmannens framställning har avslagits eller påföljdsavgiften annars har påförts på ett sätt som avviker från framställningen. För att frågan om konsumentombudsmannens besvärsrätt inte i varje enskilt fall ska behöva avgöras med stöd av 109 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden och särskilt dess 3 mom., föreslås särskilda bestämmelser om saken.

När det gäller myndigheternas besvärsrätt bör man samtidigt beakta att också myndigheten i sin besvärsskrift bör yrka ändring i slutresultatet av marknadsdomstolens beslut. Enligt högsta förvaltningsdomstolens etablerade rättspraxis har de delaktiga i rättegången, vare sig de är privata

RP 10/2020 rd

aktörer eller myndigheter, inte en tillräckligt grund för besvär rätt om ändring de facto söks endast i skälen till beslutet (t.ex. HFD 2018:132).

Enligt 95 § 1 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden är en delaktig i rättegången skyldig att helt eller delvis ersätta en annan delaktigs rättegångskostnader, om det särskilt med beaktande av avgörandet i ärendet är oskäligt att denne själv ska stå för sina rättegångskostnader. Enligt 2 mom. kan när ersättningsskyldighetens skälighet bedöms hänsyn dessutom tas till ärendets rättsliga oklarhet, de delaktigas egna åtgärder och ärendets betydelse för parten. Enligt 3 mom. får en enskild delaktig med avvikelse från 1 och 2 mom. åläggas att ersätta en myndighets rättegångskostnader endast om den enskilda parten har framställt ett uppenbart ogrundat yrkande. Till skillnad från 74 § 2 mom. i den tidigare förvaltningsprocesslagen (586/1995) finns det i den nya lagen inte längre någon bestämmelse om att det vid prövningen av en offentlig parts ersättningsskyldighet särskilt ska beaktas om rättegången har orsakats av ett fel hos myndigheterna.

Utgångspunkten i den ursprungliga regeringspropositionen var att varje part i ärenden som gäller konsumentombudsmannens ansökningar om påföljdsavgift skulle ha svarat för sina egna rättegångskostnader, i enlighet med den huvudregel som redan nu tillämpas i marknadsrättsliga ärenden. Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande om propositionen konstaterat att rättssäkerhetsgarantierna i en rättegång som gäller en administrativ straffpåföljd också kan anses omfatta rätten att få skälig ersättning för rättegångskostnader, om yrkandet på påföljd avslås som lagstridigt. Redan med hänsyn till detta uttalande finns det inte skäl att föreskriva om en skyldighet att ersätta rättegångskostnader på ett sätt som avviker från lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Konsumentombudsmannen kan alltså i egenskap av den myndighet som gjort framställningen bli tvungen att ersätta en enskild parts rättegångskostnader, om en annan lösning är oskälig med beaktande av 95 § 1 och 2 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Det finns givetvis ännu ingen rättspraxis om tillämpningen av bestämmelserna om rättegångskostnader i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. På basis av tidigare rättspraxis har myndighetens ersättningsansvar för motpartens rättegångskostnader i regel uppkommit i situationer där myndighetens eget avgörande har grundat sig på en uppenbart felaktig tolkning av gällande lagstiftning och rättsläget eller på att utredningen av ärendet hos myndigheten har varit bristfällig. Vid tolkningen av den nya lagen motsvarar flera tolkningsalternativ som gäller oskälighet det tidigare rättsläget. Inte heller enligt den nya lagen är det enbart slutresultatet av domstolens avgörande som avgör frågan.

I 1 a kap. i lagen om rättegång i marknadsdomstolen föreskrivs det om marknadsdomstolens domförhet i olika ärendegrupper. Enligt 1 a kap. 1 § är marknadsdomstolen domför i en sammansättning med tre lagfarna ledamöter, om inte något annat föreskrivs i lagen. Ett ärende som väckts på framställning av konsumentombudsmannen kan i regel behandlas i en mindre sammansättning än detta endast i situationer där en lagfaren ledamot i enlighet med 5 § i nämnda kapitel kan vidta vissa förberedande eller temporära åtgärder eller besluta att ärendet ska avvisas eller avskrivas. Därför behövs det inga särskilda bestämmelser om marknadsdomstolens sammansättning i denna ärendegrupp. Detsamma gäller högsta förvaltningsdomstolens sammansättning. Ett besvär ärende behandlas i en sammansättning bestående av fem ledamöter och en föredragande, om det inte på grund av ärendets principiella betydelse finns skäl att behandla ärendet i en större sammansättning än detta. Bestämmelser om högsta förvaltningsdomstolens sammansättning finns i lagen om högsta förvaltningsdomstolen (1265/2006).

Enligt lagförslag 1 i den ursprungliga regeringspropositionen ska Finansinspektionen (specifikt Finansinspektionens direktion) i vissa situationer kunna påföra den påföljdsavgift som avses i lagförslaget. Enligt 5 § 2 mom. i lagförslaget tillämpas på sökande av ändring i fråga om en

RP 10/2020 rd

påföljdsavgift som påförts av Finansinspektionen vad som föreskrivs i 73 § i lagen om Finansinspektionen (878/2008).

Med stöd av den hänvisade paragrafens 1 mom. får Finansinspektionens beslut överklagas genom besvär hos Helsingfors förvaltningsdomstol. Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Enligt den lagen får ett beslut av en förvaltningsdomstol överklagas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Utifrån bestämmelserna i denna proposition och i den ursprungliga regeringspropositionen kommer användningen av rättsmedel i första instans att fördelas mellan två olika domstolar, och dessutom kommer det vid högsta förvaltningsdomstolen att delvis tillämpas ett förfarande för besvärstillstånd i ärendegruppen. Skillnaden är att Finansinspektionen själv bestämmer påföljdsavgiften, vilket innebär att förvaltningsdomstolen redan är fullföljdsdomstol i första instans. Ett förfarande för besvärstillstånd i andra instans är således inte problematiskt i förhållande till 21 § i grundlagen.

Eftersom både förbud i konsumentskyddsärenden och de påföljder i form av påföljdsavgift som konsumentombudsmannen framställer kommer att behandlas i olika domstolsprocesser i enlighet med denna regeringsproposition har man samtidigt bedömt det vara nödvändigt att i lagförslag 1 ta in en bestämmelse om att behandlingen av ett ärende kan skjutas upp enligt prövning.

I praktiken kan ett avgörande i ett förbudsärende ha betydelse också med hänsyn till huruvida en näringsidkare för en verksamhet som konstaterats vara förbjuden också ska påföras en påföljdsavgift. Detta innebär att uppskov med behandlingen av ett ärende som gäller påföljdsavgift i marknadsdomstolen eller högsta förvaltningsdomstolen närmast kan komma i fråga i en situation där ett förbudsärende är anhängigt i marknadsdomstolen eller i högsta domstolen. Varken lagen om rättegång i förvaltningsärenden eller den lag som föregick den innehåller några bestämmelser om uppskov med behandling av ärenden. I praktiken har man varit tvungen att fatta beslut om uppskov när ett annat ärende som eventuellt inverkar på behandlingen av ärendet är anhängigt vid någon annan domstol. Bestämmelsen om uppskov kommer att förtydliga det gällande rättsläget.

2.2 De huvudsakliga konsekvenserna

I den ursprungliga regeringspropositionen bedömde man att ett aktivt utnyttjande av de nya tillsynsmetoderna kommer att förutsätta en ökning av Konkurrens- och konsumentverkets personalresurser med sammanlagt 650 000 euro (8 årsverken) per år från 2020, vilket beaktades i budgetpropositionen för 2020 som ett tilläggsanslag under Konkurrens- och konsumentverkets omkostnadsmoment 32.01.06. Eftersom riksdagsbehandlingen av den ursprungliga regeringspropositionen har fördröjts, kunde det behövliga tilläggsanslaget inte beaktas i statsbudgeten för 2020. Avsikten är att det ska föreslås att det tilläggsanslag som behövs för 2020 tas in i tilläggsbudgeten för 2020. Behovet av tilläggsanslag för 2020 är 365 000 euro, dvs. mindre än det ursprungliga förslaget på 650 000 euro, vilket beror på att ikraftträdandet av de föreslagna lagarna fördröjts. Från och med 2021 uppgår behovet av tilläggsanslag på årsnivå till sammanlagt 650 000 euro, i överensstämmelse med det som anges i den ursprungliga propositionen. Tillägget har tagits in under moment 32.01.06 i planen för de offentliga finanserna 2020–2023 för åren 2021 och 2022.

Den reglering som föreslås i den kompletterande regeringspropositionen har konsekvenser för högsta förvaltningsdomstolens verksamhet, eftersom en ny slags ärendegrupp kommer att föras till den domstolen för behandling. Konsekvenserna bedöms dock inte vara nämnvärda, eftersom

RP 10/2020 rd

konsumentombudsmannens bedömning är att endast några fåtal påföljdsavgiftsärenden som är förenade med besvärsmått hos högsta förvaltningsdomstolen kommer att väckas i marknadsdomstolen varje år.

Om konsumentombudsmannen anser att det finns skäl att ingripa i näringsidkarens lagstridiga förfarande genom att ansöka om både förbuds föreläggande och påförande av påföljdsavgift, kommer detta inte att vara möjligt i samma process. I avsnitt 2.1 beskrivs reformens konsekvenser för domstolsbehandlingen och för konsumentombudsmannens eventuella ansvar för rättegångskostnader. Ur både näringsidkarens och konsumentombudsmannens synvinkel innebär reformen också att man i sådana fall kan bli tvungen att betala kostnader för två olika rättegångar.

Om näringsidkaren genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen söker ändring i marknadsdomstolens beslut om påförande av påföljdsavgift, ska högsta förvaltningsdomstolens rättegångsavgift betalas. Rättegångsavgiften är för närvarande 510 euro (2 § 1 mom. i lagen om domstolsavgifter (1455/2015) och 1 § 2 mom. i justitieministeriets förordning om justering av de avgifter som nämns i 2 § i lagen om domstolsavgifter (1383/2018)).

3 Ikraftträdande

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2394 om samarbete mellan de nationella myndigheter som har tillsynsansvar för konsumentskyddslagstiftningen, vars genomförande den ursprungliga regeringspropositionen huvudsakligen hänför sig till, blev tillämpligt den 17 januari 2020. Därför föreslogs det i den ursprungliga regeringspropositionen att också lagarna i den propositionen skulle träda i kraft vid samma tidpunkt.

På grund av att riksdagsbehandlingen av den ursprungliga propositionen fördröjts, föreslås det att de lagar som baserar sig på den ursprungliga regeringspropositionen, med de ändringar som föreslås i denna kompletterande proposition, träder i kraft den 1 juli 2020.

4 Förhållande till andra propositioner

4.1 Propositionens förhållande till den proposition som föreslås bli kompletterad

Det föreslås att 21–24 § i lagförslag 1 i regeringens proposition (RP 54/2019 rd) ändras. Dessutom fogas till det lagförslaget en ny 25 §. Vidare föreslås ändringar i lagförslag 3 och lagförslag 5 i regeringens proposition. Av datatekniska skäl har det varit nödvändigt att numrera lagförslag 3 i den ursprungliga regeringspropositionen till lagförslag 2 i denna proposition och lagförslag 5 i den ursprungliga regeringspropositionen till lagförslag 3 i denna proposition.

Enligt propositionen gäller 21 § i lagförslag 1 påförande av påföljdsavgift. I 1 mom. föreslås en bestämmelse om att påföljdsavgiften ska påföras av marknadsdomstolen på framställning av konsumentombudsmannen. Det föreslås att till momentet fogas de bestämmelser som ingår i 22 § i lagförslag 1 i den ursprungliga regeringspropositionen och som gäller preskription av påföljdsavgift med hänsyn till tidpunkten för när konsumentombudsmannen gjorde framställningen om påförande av påföljdsavgiften. Till momentet fogas också en hänvisningsbestämmelse enligt vilken lagen om rättegång i förvaltningsärenden ska tillämpas på behandlingen av ärenden i marknadsdomstolen.

I 2 mom. föreslås en bestämmelse om påföljdsavgift som påförs genom beslut av Finansinspektionen. Också detta moment föreslås bli kompletterat med en bestämmelse om preskription av påföljdsavgift.

RP 10/2020 rd

I 3 mom. föreslås en bestämmelse om att påföljdsavgifter ska betalas till staten och om att ett beslut om påförande av påföljdsavgift inte får verkställas förrän det har vunnit laga kraft. Till denna del avviker bestämmelsen från förslaget i den ursprungliga regeringspropositionen, enligt vilket påföljdsavgiften skulle ha verkställts trots besvär. Det ursprungliga förslaget grundade sig på att man ansåg det vara motiverat att tillämpa samma bestämmelser på verkställigheten av påföljdsavgiften som på sådana förbudsärenden som eventuellt hade behandlats i samma process. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar i stället till denna del grundlagsutskottets etablerade tolkningspraxis, enligt vilken vid behandling i förvaltningsprocessuell ordning betydande ekonomiska påföljder kan verkställas endast på basis av ett lagakraftvunnet avgörande.

I 22 § i lagförslaget föreslås bestämmelser om sökande av ändring i marknadsdomstolens beslut. I 1 mom. föreslås en bestämmelse om att något besvärstillstånd inte behövs för ändringssökandet. I 2 mom. föreslås bestämmelser om dels konsumentombudsmannens, dels privata aktörers besvärsmätt i fråga om marknadsdomstolens beslut.

I 23 § föreslås bestämmelser om möjligheten att skjuta upp behandlingen av ett ärende som gäller påföljdsavgift på grund av ett annat ärende som är anhängigt i en annan rättegång.

Lagens 24 § motsvarar 23 § i den ursprungliga regeringspropositionen och den 25 § som föreslås bli fogad till lagförslag 1 motsvarar 24 § i den ursprungliga regeringspropositionen. Till dessa delar är det fråga om rent lagtekniska ändringar.

I lagförslag 3 i den ursprungliga regeringspropositionen stryks de förslag till bestämmelser genom vilka 7 kap. 4 § i lagen om rättegång i marknadsdomstolen skulle ha ändrats och till det kapitlet fogats en ny 4 a §. Eftersom ändringssökandet inte kommer att styras till högsta domstolen har de föreslagna bestämmelserna blivit onödiga.

I lagförslag 3 i den ursprungliga regeringspropositionen görs dessutom ändringar som innebär att de ärenden som avses i lagförslag 1 när de behandlas i marknadsdomstolen delvis utgör konkurrens- och tillsynsärenden enligt 1 kap. 2 § i den lagen och delvis marknadsrättsliga ärenden enligt i 6 § i samma kapitel. Det är nödvändigt att ändra 6 § i det kapitlet i den kompletterande propositionen så att ändringen gäller paragrafens 2 mom. i stället för 1 mom., eftersom det i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna i och med denna regeringsproposition kommer att ingå ärenden som hör till fler än en ärendegrupp som hör till marknadsdomstolens behörighet. På grund av de ändringar som ingår i denna regeringsproposition föreslås det dessutom att 5 kap. 2 § 1 mom. 9 punkten i lagförslag 3 ändras.

I lagförslag 5 i den ursprungliga regeringspropositionen görs en precisering av ordalydelsen. Orsaken till preciseringen är att det i 1 § 1 mom. 13 punkten i lagen om verkställighet av böter föreskrivs separat om de påföljdsavgifter som Finansinspektionen påför. Av 13 punkten, som inte ingick i den ursprungliga regeringspropositionen, kan man i förhållande till den föreslagna 15 punkten dra den felaktiga slutsatsen att den påföljdsavgift som Finansinspektionen påför i enlighet med lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna inte hör till de påföljder som avses i den lagen, eftersom paragrafhänvisningarna inte gäller detta. När ordalydelsen i 15 punkten preciseras är det inte heller nödvändigt att i punkten nämna paragraferna i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna. I punkten nämns nu separat av Finansinspektionen respektive av domstolarna påförda påföljdsavgifter.

4.2 Förhållande till budgetpropositionen

Avsikten är att det tilläggsanslag som behövs för Konkurrens- och konsumentverket och som baserar sig på den ursprungliga regeringspropositionen ska beaktas i statens tilläggsbudgetproposition för 2020 till den del anslaget gäller år 2020. Behovet av tilläggsanslag för 2020 är 365 000 euro, i enlighet med vad som konstaterats ovan. Från och med 2021 uppgår behovet av tilläggsanslag på årsnivå till sammanlagt 650 000 euro, i överensstämmelse med det som anges i den ursprungliga propositionen. Tillägget har tagits in under moment 32.01.06 i planen för de offentliga finanserna 2020–2023 för åren 2021 och 2022.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreslås det att riksdagen godkänner 21–25 § i lagförslag 1, 1 kap. 2 § 2 mom. 4 och 5 punkten, 6 § 2 mom. 4 och 5 punkten och 5 kap. 2 § 1 mom. 9 punkten i lagförslag 3 (lagförslag 2 i denna proposition) samt lagförslag 5 (lagförslag 3 i denna proposition) i regeringens proposition med förslag till lag om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna samt till lagar om ändring av lagen om Konkurrens- och konsumentverket och vissa andra lagar (RP 54/2019 rd), ändrade på det sätt som föreslås i denna kompletterande proposition, och att riksdagen inte ska godkänna 1 kap. 6 § 1 mom. 13 och 14 punkten och 7 kap. 4 och 4 a § i lagförslag 3.

1.

Lag

om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

21 §

Påförande av påföljdsavgift

Påföljdsavgiften påförs av marknadsdomstolen på framställning av konsumentombudsmannen. Påföljdsavgift får inte påföras, om inte konsumentombudsmannen har gjort en framställning om påförande av påföljdsavgift till marknadsdomstolen inom fem år från det att överträdelsen upphörde. I marknadsdomstolen ska ärendet handläggas med iakttagande av vad som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Bestämmelser om påförande av sådana påföljdsavgifter som omfattas av Finansinspektionens behörighet och om sökande av ändring i fråga om sådana avgifter finns i 5 §. En påföljdsavgift som omfattas av Finansinspektionens behörighet får inte påföras, om inte avgiften har påförts inom fem år från det att överträdelsen upphörde.

De påföljdsavgifter som avses i 1 och 2 mom. ska betalas till staten. Ett beslut om påförande av påföljdsavgift får inte verkställas förrän det har vunnit laga kraft.

22 §

Sökande av ändring i marknadsdomstolens beslut

Ändring i ett beslut om påföljdsavgift som fattats av marknadsdomstolen får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. I ärendet behövs det inte besvärstillstånd.

Marknadsdomstolens beslut får överklagas av den näringsidkare eller i denna lag avsedd annan person som marknadsdomstolen har påfört påföljdsavgift. Konsumentombudsmannen får överklaga ett sådant beslut av marknadsdomstolen genom vilket marknadsdomstolen helt eller delvis har avslagit konsumentombudsmannens framställning.

23 §

Uppskov i behandlingen

Domstolen kan skjuta upp behandlingen av ett ärende som gäller påföljdsavgift, om ett annat ärende som gäller samma verksamhet och som kan påverka avgörandet i det ärende som gäller påföljdsavgift är anhängigt i en annan rättegång.

24 §

Verkställighet av påföljdsavgift

Verkställigheten av påföljdsavgifter sköts av Rättsregistercentralen. Bestämmelser om verkställigheten av påföljdsavgifter som påförts med stöd av denna lag finns i lagen om verkställighet av böter (672/2002). En påföljdsavgift preskriberas fem år efter det att det lagakraftvunna avgörandet om påföljdsavgiften meddelades.

25 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av lagen om rättegång i marknadsdomstolen

(Lagförslag 3 i den ursprungliga propositionen)

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om rättegång i marknadsdomstolen (100/2013) 1 kap. 2 § 2 mom. 4 punkten, 1 kap. 6 § 2 mom. 4 punkten, 5 kap. 2 § 1 mom. 1–4 och 8 punkten, av dem 1 kap. 2 § 2 mom. 4 punkten sådan den lyder i lag 417/2019, 1 kap. 6 § 2 mom. 4 punkten sådan den lyder i lag 1495/2016 och 5 kap. 2 § 1 mom. 8 punkten sådan den lyder delvis ändrad i lag 1495/2016, samt

fogas till 1 kap. 2 § 2 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 1495/2016 och 417/2019, en ny 5 punkt, till 1 kap. 6 § 2 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lag 1495/2016, en ny 5 punkt och till 5 kap. 2 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 1495/2016 och 1122/2018, en ny 9 punkt som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

2 §

Konkurrens- och tillsynsärenden

Marknadsdomstolen handlägger som konkurrens- och tillsynsärenden också följande ärenden som hör till dess behörighet:

4) besvär över Energimyndighetens beslut enligt lagen om förbudande av energiutvinning ur kol (416/2019),

5) konsumentombudsmannens framställningar om påförande av påföljdsavgift enligt lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (/).

6 §

Marknadsrättsliga ärenden

Som marknadsrättsliga ärenden handlägger marknadsdomstolen också följande ärenden som hör till dess behörighet:

- 4) ärenden som gäller meddelande av förbud enligt 66 § i lagen om kollektiv förvaltning av upphovsrätt,
- 5) ärenden som avses i 12 § i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna.

5 kap.

Handläggning av marknadsrättsliga ärenden

2 §

Vem som har rätt att väcka ett ärende

Ansökan enligt 1 § får göras av

- 1) konsumentombudsmannen och den näringsidkare eller annan person mot vilken konsumentombudsmannens förbud riktas i ärenden som avses i konsumentskyddslagen,
- 2) konsumentombudsmannen och den näringsidkare eller annan person mot vilken konsumentombudsmannens förbud riktas i ärenden som avses i lagen om Konkurrens- och konsumentverket,
- 3) konsumentombudsmannen och den näringsidkare eller annan person mot vilken konsumentombudsmannens förbud riktas i ärenden som avses i 13 § 1 mom. i lagen om indrivning av fordringar och, i ärenden som avses i 2 mom. i den paragrafen, den näringsidkare som ett förfarande som strider mot 4, 4 a, 4 b eller 7 § i den lagen riktas mot samt en registrerad förening som bevakar näringsidkarnas intressen,
- 4) konsumentombudsmannen och den näringsidkare mot vilken konsumentombudsmannens förbud riktas i ärenden som avses i betaltjänstlagen,

8) en fysisk eller juridisk person på vilken ett avtalsvillkor eller förfarande som avses i 65 § i lagen om kollektiv förvaltning av upphovsrätt skulle tillämpas samt en registrerad förening som bevakar näringsidkarnas intressen och som har förhandlat fram avtalet i fråga för två eller flera näringsidkare som den representerar, i ärenden som gäller meddelande av förbud enligt 66 § i den lagen,

9) i ärenden som avses i 12 § i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna den som beslutet riktar sig mot och den näringsidkare som brutit mot bestämmelserna.

3.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter

(Lagförslag 5 i den ursprungliga propositionen)

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om verkställighet av böter (672/2002) 1 § 1 mom. 14 punkten, sådan den lyder i lag 659/2019, samt
fogas till 1 § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 224/2008, 462/2011, 348/2013, 257/2014, 671/2015, 451/2016, 470/2017, 1052/2018, 301/2019 och 659/2019, en ny 15 punkt som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

I den ordning som föreskrivs i denna lag verkställs följande påföljder:

-
- 14) påföljdsavgift för lufttrafikföretag enligt 13 § i lagen om användning av flygpassageraruppgifter för bekämpning av terroristbrott och grov brottslighet (657/2019),
15) av Finansinspektionen eller domstolen påförd påföljdsavgift enligt lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (/).
-

Helsingfors den 20 februari 2020

Statsminister

Sanna Marin

Justitieminister Anna-Maja Henriksson

2.

Lag

om ändring av lagen om rättegång i marknadsdomstolen

(Lagförslag 3 i den ursprungliga propositionen)

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om rättegång i marknadsdomstolen (100/2013) 1 kap. 2 § 2 mom. 4 punkten, 1 kap. 6 § 2 mom. 4 punkten, 5 kap. 2 § 1 mom. 1–4 och 8 punkten, av dem 1 kap. 2 § 2 mom. 4 punkten sådan den lyder i lag 417/2019, 1 kap. 6 § 2 mom. 4 punkten sådan den lyder i lag 1495/2016 och 5 kap. 2 § 1 mom. 8 punkten sådan den lyder delvis ändrad i lag 1495/2016, samt

fogas till 1 kap. 2 § 2 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 1495/2016 och 417/2019, en ny 5 punkt, till 1 kap. 6 § 2 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lag 1495/2016, en ny 5 punkt och till 5 kap. 2 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 1495/2016 och 1122/2018, en ny 9 punkt som följer:

Gällande lydelse

1 kap.

Allmänna bestämmelser

2 §

Konkurrens- och tillsynsärenden

Föreslagen lydelse

1 kap.

Allmänna bestämmelser

2 §

Konkurrens- och tillsynsärenden

Marknadsdomstolen handlägger som konkurrens- och tillsynsärenden också följande ärenden som hör till dess behörighet:

4) besvär över Energimyndighetens beslut enligt lagen om förbudande av energiutvinning ur kol (416/2019).

Marknadsdomstolen handlägger som konkurrens- och tillsynsärenden också följande ärenden som hör till dess behörighet:

4) besvär över Energimyndighetens beslut enligt lagen om förbudande av energiutvinning ur kol (416/2019),

5) *konsumtombudsmannens framställningar om påförande av påföljdsavgift enligt lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (/).*

Gällande lydelse

6 §

Marknadsrättsliga ärenden

Som marknadsrättsliga ärenden handlägger marknadsdomstolen också följande ärenden som hör till dess behörighet:

4) ärenden som gäller meddelande av förbud enligt 66 § i lagen om kollektiv förvaltning av upphovsrätt.

5 kap.

Handläggning av marknadsrättsliga ärenden

2 §

Vem som har rätt att väcka ett ärende

Ansökan enligt 1 § får göras av

1) konsumentombudsmannen i ärenden som avses i konsumentskyddslagen, *utom i ärenden som avses i 2 kap. 18 § i den lagen, där ansökan får göras av näringsidkaren,*

2) konsumentombudsmannen i ärenden som avses i lagen om Konkurrens- och konsumentverket,

3) konsumentombudsmannen eller den näringsidkare mot vilken konsumentombudsmannens förbud riktas i ärenden som avses i 13 § 1 mom. i lagen om indrivning av fordringar och, i ärenden som avses i 13 § 2 mom. i den lagen, den näringsidkare som ett förfarande som strider mot 4 , 4 a, 4 b eller 7 § i den lagen riktas mot, eller en registrerad förening som bevakar näringsidkarnas intressen,

4) konsumentombudsmannen i ärenden som avses i betaltjänstlagen,

Föreslagen lydelse

6 §

Marknadsrättsliga ärenden

Som marknadsrättsliga ärenden handlägger marknadsdomstolen också följande ärenden som hör till dess behörighet:

4) ärenden som gäller meddelande av förbud enligt 66 § i lagen om kollektiv förvaltning av upphovsrätt,

5) *ärenden som avses i 12 § i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna.*

5 kap.

Handläggning av marknadsrättsliga ärenden

2 §

Vem som har rätt att väcka ett ärende

Ansökan enligt 1 § får göras av

1) konsumentombudsmannen *och den näringsidkare eller annan person mot vilken konsumentombudsmannens förbud riktas* i ärenden som avses i konsumentskyddslagen,

2) konsumentombudsmannen *och den näringsidkare eller annan person mot vilken konsumentombudsmannens förbud riktas* i ärenden som avses i lagen om Konkurrens- och konsumentverket,

3) konsumentombudsmannen *och* den näringsidkare *eller annan person* mot vilken konsumentombudsmannens förbud riktas i ärenden som avses i 13 § 1 mom. i lagen om indrivning av fordringar och, i ärenden som avses i 2 mom. i den paragrafen, den näringsidkare som ett förfarande som strider mot 4, 4 a, 4 b eller 7 § i den lagen riktas mot *samt* en registrerad förening som bevakar näringsidkarnas intressen,

4) konsumentombudsmannen *och den näringsidkare mot vilken konsumentombudsmannens förbud riktas* i ärenden som avses i betaltjänstlagen,

Gällande lydelse

8) en fysisk eller juridisk person på vilken ett avtalsvillkor eller förfarande som avses i 65 § i lagen om kollektiv förvaltning av upphovsrätt skulle tillämpas eller en registrerad förening som bevakar näringsidkarnas intressen och som har förhandlat fram avtalet i fråga för två eller flera näringsidkare som den representerar, i ärenden som gäller meddelande av förbud enligt 66 § i den lagen.

Föreslagen lydelse

8) en fysisk eller juridisk person på vilken ett avtalsvillkor eller förfarande som avses i 65 § i lagen om kollektiv förvaltning av upphovsrätt skulle tillämpas *samt* en registrerad förening som bevakar näringsidkarnas intressen och som har förhandlat fram avtalet i fråga för två eller flera näringsidkare som den representerar, i ärenden som gäller meddelande av förbud enligt 66 § i den lagen,

9) i ärenden som avses i 12 § i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna den som beslutet riktar sig mot och den näringsidkare som brutit mot bestämmelserna.

3.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter

(Lagförslag 5 i den ursprungliga propositionen)

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om verkställighet av böter (672/2002) 1 § 1 mom. 14 punkten, sådan den lyder i lag 659/2019, samt *fogas* till 1 § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 224/2008, 462/2011, 348/2013, 257/2014, 671/2015, 451/2016, 470/2017, 1052/2018, 301/2019 och 659/2019, en ny 15 punkt som följer:

Gällande lydelse

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens tillämpningsområde

I den ordning som föreskrivs i denna lag verkställs följande påföljder:

Föreslagen lydelse

1 §

Lagens tillämpningsområde

I den ordning som föreskrivs i denna lag verkställs följande påföljder:

Gällande lydelse

14) påföljdsavgift för lufttrafikföretag enligt 13 § i lagen om användning av flygpassageraravgifter för bekämpning av terroristbrott och grov brottslighet (657/2019).

Föreslagen lydelse

14) påföljdsavgift för lufttrafikföretag enligt 13 § i lagen om användning av flygpassageraravgifter för bekämpning av terroristbrott och grov brottslighet (657/2019),

15) av Finansinspektionen eller domstolen påförd påföljdsavgift enligt lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (/).

1.

Lag

om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

Ursprungligt förslag

21 §

Påförande av påföljdsavgift

Påföljdsavgiften påförs av marknadsdomstolen på ansökan av konsumentombudsmannen, om inte något annat följer av 5 §.

Föreslagen lydelse

21 §

Påförande av påföljdsavgift

Påföljdsavgiften påförs av marknadsdomstolen på *framställning* av konsumentombudsmannen. *Påföljdsavgift får inte påföras, om inte konsumentombudsmannen har gjort en framställning om påförande av påföljdsavgift till marknadsdomstolen inom fem år från det att överträdelsen upphörde. I marknadsdomstolen ska ärendet handläggas med iakttagande av vad som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).*

Bestämmelser om påförande av sådana påföljdsavgifter som omfattas av Finansinspektionens behörighet och om sökande av ändring i fråga om sådana avgifter finns i 5 §. En påföljdsavgift som omfattas av Finansinspektionens behörighet får inte påföras, om inte avgiften har påförts inom fem år från det att överträdelsen upphörde.

Ursprungligt förslag

Påföljdsavgiften ska betalas till staten.

22 §

Preskription

Påföljdsavgift får inte påföras, om inte konsumentombudsmannen har lämnat in ansökan om påförande av påföljdsavgift till marknadsdomstolen inom fem år från det att överträdelsen upphörde eller, om det är fråga om en påföljdsavgift som påförs av Finansinspektionen, om inte avgift har påförts inom fem år från det att överträdelsen upphörde.

23 §

Verkställighet av påföljdsavgift

Verkställigheten av påföljdsavgifter sköts av Rättsregistercentralen. Bestämmelser om verkställigheten av påföljdsavgifter som påförts med stöd av denna lag finns i lagen om verkställighet av böter (672/2002). En påföljdsavgift preskriberas fem år efter det att det lagakraftvunna avgörandet om påföljdsavgiften meddelades.

Föreslagen lydelse

De påföljdsavgifter som avses i 1 och 2 mom. ska betalas till staten. Ett beslut om påförande av påföljdsavgift får inte verkställas förrän det har vunnit laga kraft.

22 §

Sökande av ändring i marknadsdomstolens beslut

Ändring i ett beslut om påföljdsavgift som fattats av marknadsdomstolen får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. I ärendet behövs det inte besvärstillstånd.

Marknadsdomstolens beslut får överklagas av den näringsidkare eller i denna lag avsedd annan person som marknadsdomstolen har påfört påföljdsavgift. Konsumentombudsmannen får överklaga ett sådant beslut av marknadsdomstolen genom vilket marknadsdomstolen helt eller delvis har avslagit konsumentombudsmannens framställning.

23 §

Uppskov i behandlingen

Domstolen kan skjuta upp behandlingen av ett ärende som gäller påföljdsavgift, om ett annat ärende som gäller samma verksamhet och som kan påverka avgörandet i det ärende som gäller påföljdsavgift är anhängigt i en annan rättegång.

24 §

Verkställighet av påföljdsavgift

Verkställigheten av påföljdsavgifter sköts av Rättsregistercentralen. Bestämmelser om verkställigheten av påföljdsavgifter som påförts med stöd av denna lag finns i lagen om verkställighet av böter (672/2002). En påföljdsavgift preskriberas fem år efter det att det lagakraftvunna avgörandet om påföljdsavgiften meddelades.

Ursprungligt förslag

24 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Föreslagen lydelse

25 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av lagen om rättegång i marknadsdomstolen

(Lagförslag 3 i den ursprungliga propositionen)

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om rättegång i marknadsdomstolen (100/2013) 1 kap. 2 § 2 mom. 4 punkten, 1 kap. 6 § 2 mom. 4 punkten, 5 kap. 2 § 1 mom. 1–4 och 8 punkten, av dem 1 kap. 2 § 2 mom. 4 punkten sådan den lyder i lag 417/2019, 1 kap. 6 § 2 mom. 4 punkten sådan den lyder i lag 1495/2016 och 5 kap. 2 § 1 mom. 8 punkten sådan den lyder delvis ändrad i lag 1495/2016, samt

fogas till 1 kap. 2 § 2 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 1495/2016 och 417/2019, en ny 5 punkt, till 1 kap. 6 § 2 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lag 1495/2016, en ny 5 punkt och till 5 kap. 2 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 1495/2016 och 1122/2018, en ny 9 punkt som följer:

Ursprungligt förslag

1 kap.

Allmänna bestämmelser

2 §

Konkurrens- och tillsynsärenden

(Paragrafen föreslås inte bli ändrad)

Föreslagen lydelse

1 kap.

Allmänna bestämmelser

2 §

Konkurrens- och tillsynsärenden

Marknadsdomstolen handlägger som konkurrens- och tillsynsärenden också följande ärenden som hör till dess behörighet:

4) besvär över Energimyndighetens beslut enligt lagen om förbudande av energiutvinning ur kol (416/2019),

Ursprungligt förslag

6 §

Marknadsrättsliga ärenden

Marknadsdomstolen handlägger som *marknadsrättsliga ärenden* de ärenden som hör till dess behörighet enligt

13) livsmedelsmarknadslagen (1121/2018),
14) *lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna* (/).

(Paragrafens 2 mom. föreslås inte bli ändrad)

5 kap.

Handläggning av marknadsrättsliga ärenden

2 §

Vem som har rätt att väcka ett ärende

Ansökan enligt 1 § får göras av

1) konsumentombudsmannen eller den näringsidkare eller någon annan mot vilken konsumentombudsmannens förbud riktas i ärenden som avses i konsumentskyddslagen,

2) konsumentombudsmannen eller den näringsidkare eller någon annan mot vilken konsumentombudsmannens förbud riktas i ärenden som avses i lagen om Konkurrens- och konsumentverket,

3) konsumentombudsmannen eller den näringsidkare eller någon annan mot vilken kon-

Föreslagen lydelse

5) *konsumentombudsmannens framställningar om påförande av påföljdsavgift enligt lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna* (/).

6 §

Marknadsrättsliga ärenden

(Det föreslås att förslaget om ändring av 1 mom. 13 och 14 punkten inte godkänns)

Som marknadsrättsliga ärenden handlägger marknadsdomstolen också följande ärenden som hör till dess behörighet:

4) ärenden som gäller meddelande av förbud enligt 66 § i lagen om kollektiv förvaltning av upphovsrätt,

5) *ärenden som avses i 12 § i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna.*

5 kap.

Handläggning av marknadsrättsliga ärenden

2 §

Vem som har rätt att väcka ett ärende

Ansökan enligt 1 § får göras av

1) konsumentombudsmannen *och* den näringsidkare eller annan person mot vilken konsumentombudsmannens förbud riktas i ärenden som avses i konsumentskyddslagen,

2) konsumentombudsmannen *och* den näringsidkare eller *annan person* mot vilken konsumentombudsmannens förbud riktas i ärenden som avses i lagen om Konkurrens- och konsumentverket,

3) konsumentombudsmannen *och* den näringsidkare eller *annan person* mot vilken konsumentombudsmannens förbud riktas i

Ursprungligt förslag

sumentombudsmannens förbud riktas i ärenden som avses i 13 § 1 mom. i lagen om indrivning av fordringar och, i ärenden som avses i 2 mom. i den paragrafen, den näringsidkare som ett förfarande som strider mot 4, 4 a, 4 b eller 7 § i den lagen riktas mot, eller en registrerad förening som bevakar näringsidkarnas intressen,

4) konsumentombudsmannen eller den näringsidkare mot vilken konsumentombudsmannens förbud riktas i ärenden som avses i betaltjänstlagen,

8) en fysisk eller juridisk person på vilken ett avtalsvillkor eller förfarande som avses i 65 § i lagen om kollektiv förvaltning av upphovsrätt skulle tillämpas eller en registrerad förening som bevakar näringsidkarnas intressen och som har förhandlat fram avtalet i fråga för två eller flera näringsidkare som den representerar, i ärenden som gäller meddelande av förbud enligt 66 § i den lagen,

9) konsumentombudsmannen i ärenden som gäller påförande av påföljdsavgift enligt lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (/) och, i ärenden som avses i 12 § i den lagen, den som beslutet riktar sig mot och den näringsidkare som brutit mot bestämmelserna.

Föreslagen lydelse

ärenden som avses i 13 § 1 mom. i lagen om indrivning av fordringar och, i ärenden som avses i 2 mom. i den paragrafen, den näringsidkare som ett förfarande som strider mot 4, 4 a, 4 b eller 7 § i den lagen riktas mot *samt* en registrerad förening som bevakar näringsidkarnas intressen,

4) konsumentombudsmannen *och* den näringsidkare mot vilken konsumentombudsmannens förbud riktas i ärenden som avses i betaltjänstlagen,

8) en fysisk eller juridisk person på vilken ett avtalsvillkor eller förfarande som avses i 65 § i lagen om kollektiv förvaltning av upphovsrätt skulle tillämpas *samt* en registrerad förening som bevakar näringsidkarnas intressen och som har förhandlat fram avtalet i fråga för två eller flera näringsidkare som den representerar, i ärenden som gäller meddelande av förbud enligt 66 § i den lagen,

9) i ärenden som avses i 12 § i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna den som beslutet riktar sig mot och den näringsidkare som brutit mot bestämmelserna.

7 kap.

Sökande av ändring i marknadsdomstolens avgöranden

4 §

Sökande av ändring i tvistemål och ansökningsärenden som gäller industriella rättigheter och upphovsrätt samt i marknadsrättsliga ärenden

Ändring i ett avgörande av marknadsdomstolen i ett tvistemål eller ansökningsärende som hör till marknadsdomstolens behörighet enligt någon lag som nämns i 1 kap. 4 § 1 mom. 1—10, 13 eller 15 punkten eller 2, 4 eller 5 mom., i ett tvistemål enligt 1 kap. 5 § samt i ett marknadsrättsligt ärende får sökas

(Det föreslås att förslaget inte ska godkännas)

Ursprungligt förslag

genom besvär hos högsta domstolen, om högsta domstolen meddelar besvärstillstånd med stöd av 30 kap. 3 § i rättegångsbalken, om inte något annat följer av 4 a §.

Besvärsskriften, som ska innehålla ansökan om besvärstillstånd och de besvär som anförs, ska tillsammans med marknadsdomstolens avgörande lämnas in till marknadsdomstolens registratorskontor. På förfarandet vid sökande av besvärstillstånd och behandlingen av ärendet tillämpas i övrigt vad som i 30 kap. i rättegångsbalken föreskrivs om fullföljd i ärenden som hovrätten handlagt i andra instans, om inte något annat följer av 4 a §.

Marknadsdomstolens avgörande verkställs på det sätt som föreskrivs om verkställighet av en lagakraftvunnen dom. Högsta domstolen kan emellertid bestämma att ett avgörande inte får verkställas tills vidare eller att en påbörjad verkställighet inte får fortgå.

Vid extraordinärt ändringssökande som gäller ett mål eller ärende som avses i denna paragraf iakttas i tillämpliga delar vad som i 31 kap. i rättegångsbalken föreskrivs om tvistemål, dock så att även klagan ska anföras hos högsta domstolen.

4 a §

Sökande av ändring i vissa ärenden som gäller påförande av påföljdsavgift

(Det föreslås att förslaget inte ska godkännas)

Om besvären gäller påförande av påföljdsavgift enligt lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna och ändring i marknadsdomstolens avgörande söks av den näringsidkare eller den i 17 § i den lagen avsedda person som marknadsdomstolen har påfört påföljdsavgift, får ändring i marknadsdomstolens avgörande sökas hos högsta domstolen utan ansökan om besvärstillstånd. Besvären ska tillsammans med marknadsdomstolens avgörande lämnas in till marknadsdomstolens registratorskontor.

På förfarandet vid behandling av ett ärende som avses i 1 mom. tillämpas i övrigt vad som i 4 § 3 och 4 mom. samt i 30 kap. i rättegångsbalken föreskrivs om fullföljd i ärenden som hovrätten handlagt i första instans.

3.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter

(Lagförslag 5 i den ursprungliga propositionen)

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om verkställighet av böter (672/2002) 1 § 1 mom. 14 punkten, sådan den lyder i lag 659/2019, samt
fogas till 1 § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 224/2008, 462/2011, 348/2013, 257/2014, 671/2015, 451/2016, 470/2017, 1052/2018, 301/2019 och 659/2019, en ny 15 punkt som följer:

Ursprungligt förslag

1 §

Lagens tillämpningsområde

I den ordning som föreskrivs i denna lag verkställs följande påföljder:

- 14) påföljdsavgift för lufttrafikföretag enligt 13 § i lagen om användning av flygpassageraravgifter för bekämpning av terroristbrott och grov brottslighet (657/2019),
15) påföljdsavgift enligt 13—17 § i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (/).

Föreslagen lydelse

1 §

Lagens tillämpningsområde

I den ordning som föreskrivs i denna lag verkställs följande påföljder:

- 14) påföljdsavgift för lufttrafikföretag enligt 13 § i lagen om användning av flygpassageraravgifter för bekämpning av terroristbrott och grov brottslighet (657/2019),
15) *av Finansinspektionen eller domstolen påfordrad* påföljdsavgift enligt lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (/).